

Udhëzuesi im rreth kthimit

FRONTEX

EUROPEAN BORDER AND
COAST GUARD AGENCY

Versioni për fëmijë të
pashoqëruar

Ne e kemi shkruar këtë libër për ju, për t'ju ndihmuar të kuptoni se çfarë ndodh më pas

Ju do të ktheheni në vendin tuaj të origjinës*. Ky libër ju jep informacion se çfarë mund të ndodhë nga tani dhe kur të mbërrini atje. Sa më shumë të dini, aq më i përgatitur do të jeni për këtë ndryshim të madh në jetën tuaj. A keni pyetje rreth udhëtimit për në vendin tuaj të origjinës? Kujdestari juaj është i gatshëm t'ju përgjigjet këtyre pyetjeve dhe më shumë. Është e mundur që disa nga ato që përshkruajmë në këtë libër të mos vlejnë për ju, ose që këto gjëra të ndodhin për ju në një mënyrë tjetër. Ndërsa bëni këtë udhëtim, mund t'i bëni kujdestarit tuaj çdo pyetje që nuk ka përgjigje në këtë libër. Gjëja më e rëndësishme për ju që të dini është se kur të mbërrini në vendin tuaj, dikush do të jetë atje për t'u kujdesur për ju.

Autoritetet në vendin ku po qëndroni tani do të sigurohen që një anëtar i familjes, një kujdestar ose një anëtar i personelit nga një institucion i kujdesit për fëmijët t'ju takojë kur të mbërrini. Ata do të kujdesen për ju dhe do t'ju ndihmojnë të përshtateni me jetën në një vend tjetër.

* Vendi juaj i origjinës mund të jetë gjithashtu një vend tjetër që keni zgjedhur që ju ka pranuar, ku do të udhëtoni vullnetarisht.

E rëndësishme! Të drejtat tuaja

Ashtu si të rriturit, edhe ju keni të drejta. Të drejtat ju ofrojnë atë që ju nevojitet për të mbijetuar dhe zhvilluar, ju mbrojnë nga dhuna dhe diskriminimi dhe ju ndihmojnë të merrni pjesë dhe të dëgjoheni në vendimet që ju prekin juve. Personat nën moshën 18 vjeç kanë të drejta të veçanta dhe këto janë të shkruara në Konventën e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijës. Kjo është një marrëveshje e rëndësishme nga vendet që kanë premtuar të mbrojnë të drejtat e të gjithë fëmijëve. Të gjitha të drejtat janë të lidhura. Ato janë të gjitha të rëndësishme, nuk mund t'ju hiqen dhe ju i keni këto të drejta kudo që shkoni. Në këtë faqe mund të gjeni posterin e UNICEF-it me të drejtat e fëmijëve.

<p>1</p> <p>DEFINITION OF A CHILD</p>	<p>2</p> <p>NO DISCRIMINATION</p>	<p>3</p> <p>BEST INTERESTS OF THE CHILD</p>	<p>4</p> <p>MAKING RIGHTS REAL</p>	<p>5</p> <p>FAMILY GUIDANCE AS CHILDREN DEVELOP</p>	<p>6</p> <p>LIFE, SURVIVAL AND DEVELOPMENT</p>	<p>7</p> <p>NAME AND NATIONALITY</p>
<p>8</p> <p>IDENTITY</p>	<p>9</p> <p>KEEPING FAMILIES TOGETHER</p>	<p>10</p> <p>CONTACT WITH PARENTS ACROSS COUNTRIES</p>	<p>11</p> <p>PROTECTION FROM KIDNAPPING</p>	<p>12</p> <p>RESPECT FOR CHILDREN'S VIEWS</p>	<p>13</p> <p>SHARING THOUGHTS FREELY</p>	<p>14</p> <p>FREEDOM OF THOUGHT AND RELIGION</p>
<p>15</p> <p>SETTING UP OR JOINING GROUPS</p>	<p>16</p> <p>PROTECTION OF PRIVACY</p>	<p>17</p> <p>ACCESS TO INFORMATION</p>	<p>18</p> <p>RESPONSIBILITY OF PARENTS</p>	<p>19</p> <p>PROTECTION FROM VIOLENCE</p>	<p>20</p> <p>CHILDREN WITHOUT FAMILIES</p>	<p>21</p> <p>CHILDREN WHO ARE ADOPTED</p>
<p>22</p> <p>REFUGEE CHILDREN</p>	<p>23</p> <p>CHILDREN WITH DISABILITIES</p>	<p>24</p> <p>HEALTH, WATER, FOOD, ENVIRONMENT</p>	<p>25</p> <p>REVIEW OF A CHILD'S PLACEMENT</p>	<p>26</p> <p>SOCIAL AND ECONOMIC HELP</p>	<p>27</p> <p>FOOD, CLOTHING, A SAFE HOME</p>	<p>28</p> <p>ACCESS TO EDUCATION</p>
<p>29</p> <p>AIMS OF EDUCATION</p>	<p>30</p> <p>MINORITY CULTURE, LANGUAGE AND RELIGION</p>	<p>31</p> <p>REST, PLAY, CULTURE, ARTS</p>	<p>32</p> <p>PROTECTION FROM HARMFUL WORK</p>	<p>33</p> <p>PROTECTION FROM HARMFUL DRUGS</p>	<p>34</p> <p>PROTECTION FROM SEXUAL ABUSE</p>	<p>35</p> <p>PREVENTION OF SALE AND TRAFFICKING</p>
<p>36</p> <p>PROTECTION FROM EXPLOITATION</p>	<p>37</p> <p>CHILDREN IN DETENTION</p>	<p>38</p> <p>PROTECTION IN WAR</p>	<p>39</p> <p>RECOVERY AND REINTEGRATION</p>	<p>40</p> <p>CHILDREN WHO BREAK THE LAW</p>	<p>41</p> <p>BEST LAW FOR CHILDREN APPLIES</p>	<p>42</p> <p>EVERYONE MUST KNOW CHILDREN'S RIGHTS</p>
<p>43-54</p> <p>HOW THE CONVENTION WORKS</p>	<h1>CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD</h1>					

Për më shumë informacion

Ndjenjat për transferimin në vendin tuaj të origjinës

Transferimi në vendin tuaj të origjinës është një ndryshim i madh. Ndoshta doni të shkoni, ndoshta jo. Ju mund të mos e mbani mend vendin tuaj të origjinës. Mund të ndiheni i trishtuar të largoheni nga miqtë ose nga shkolla.

Ju mund të jeni i shqetësuar për lëvizjen dhe i pasigurt se si do të jetë jeta juaj më pas.

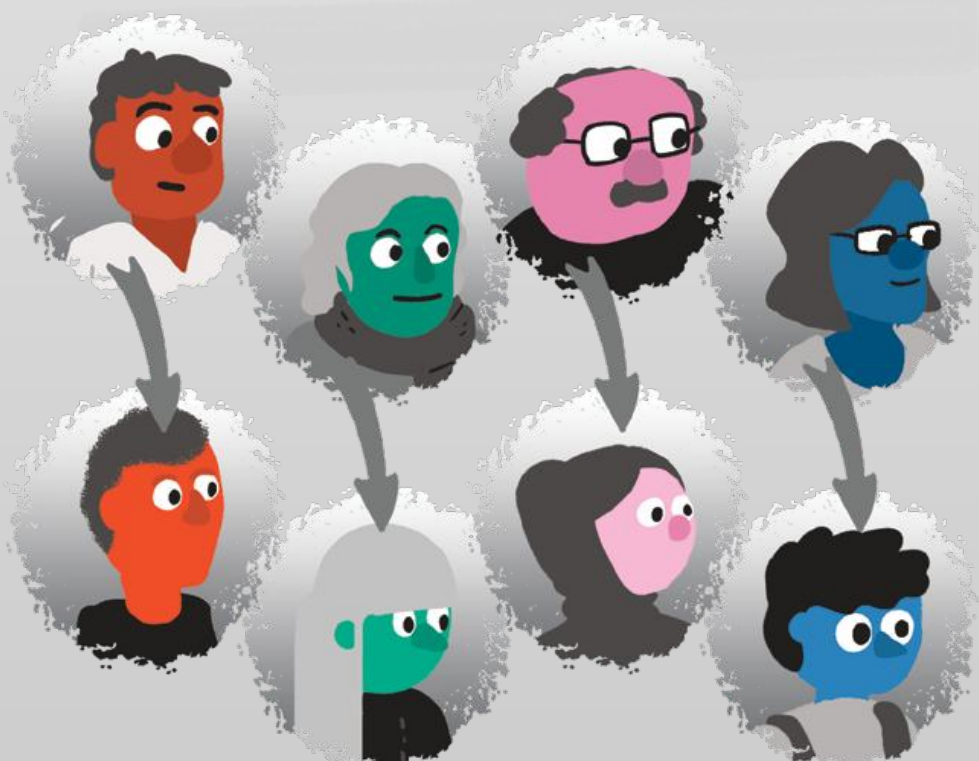
Ose ndoshta jeni i gëzuar që do të shihni miqtë dhe familjen nga vendi juaj i origjinës dhe i emocionuar për këtë ndryshim.

Informacion i rëndësishëm rreth kujdestarit tuaj

Nëse jeni nën moshën 18 vjeç dhe arrini në Evropë pa prindërit tuaj, ju keni të drejtën e mbrojtjes së veçantë!

Kjo përfshin caktimin e një kujdestari nga autoritetet sa më shpejt të jetë e mundur pas mbërritjes suaj.

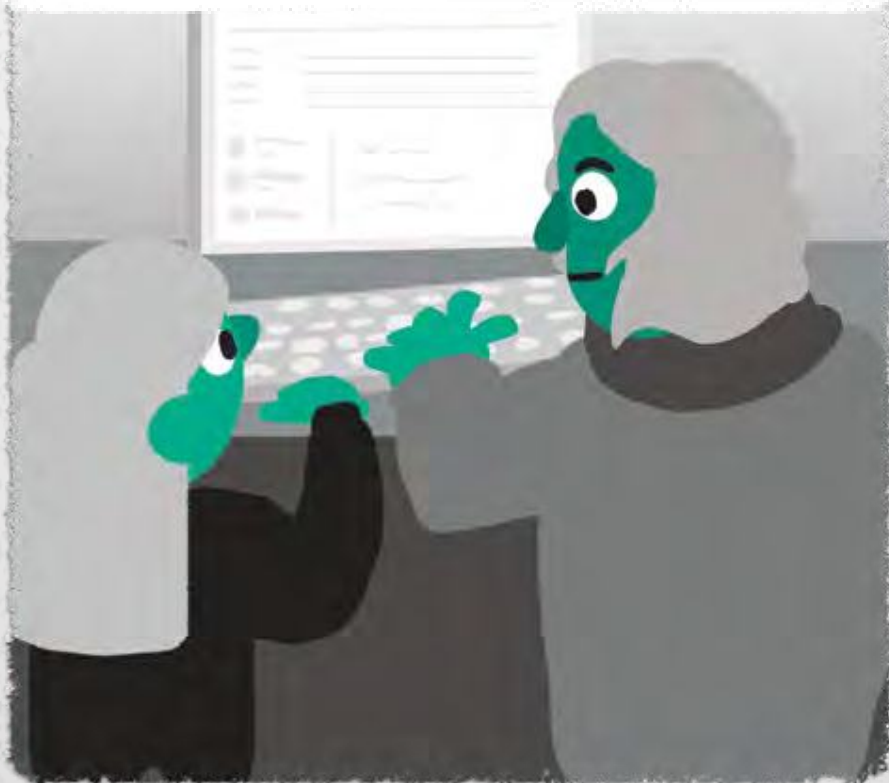

Një kujdestar është një person që ndihmon të rinjtë si ju që jetojnë larg prindërve të tyre.

Një kujdestar mund t'ju ndihmojë të regjistroheni në shkollë, të merrni ndihmë mjekësore nëse nuk ndiheni mirë, të vendosni se ku të qëndroni ose të udhëtoni në shtëpi.

Kujdestari juaj mund t'ju ndihmojë gjithashtu të kontaktoni me prindërit ose të afërmit tuaj.

Detyra e një kujdestari është t'ju ndihmojë me nevojat dhe të drejtat tuaja.

Një kujdestar sigurohet që të merrni informacione të rëndësishme, t'u përgjigjet pyetjeve tuaja dhe ju shpjegon gjërat që nuk i kuptoni. Një kujdestar sigurohet që ju të keni mundësinë të shprehni mendimin tuaj dhe që t'ju dëgjohet zëri kur merren vendime të rëndësishme për jetën tuaj.

Përgatitja për transferimin në vendin tuaj të origjinës

1. Përpara se të largoheni, do të zhvillohen disa takime. Këto takime janë për të marrë vendime për kthimin tuaj, për t'ju dhënë informacione të rëndësishme dhe për t'ju ndihmuar të përgatiteni. Këto takime mund të jenë me kujdestarin tuaj, personelin e agjencisë së migracionit, oficerët e policisë, punonjësit e çështjes ose një këshilltar për kthimin dhe riintegrimin.

2. Do të kontaktohen prindërit, të afërmit tuaj, kujdestari ose një institucion kujdesi në vendin tuaj të origjinës në mënyrë që të mund të përgatiten për mbërritjen tuaj.

3. Ju ose kujdestari juaj duhet t'i kërkontë shkollës një kopje të listës së notave ose të diplomës së shkollës. Pyetni nëse ajo duhet të përkthehet apo legalizohet. Kjo do t'ju lehtësojë gjërat pasi të jeni kthyer në vendin tuaj të origjinës.

4. Nëse po merrni trajtim mjekësor, kujdestari juaj mund t'ju ndihmojë të mësoni nëse mund ta vazhdoni trajtimin në vendin tuaj të origjinës. Ju ose kujdestari juaj duhet të kërkonë një kopje të kartelës suaj mjekësore. Pyetni nëse këto duhet të përkthehen.

- Contact parents, relatives, guardian, or care facility
- Translate and / or legalize school records or diploma
- Translate copy of your medical records
-

Si mund t'ju ndihmojë një këshilltar për kthimin dhe riintegrimin

Ju mund të keni shumë mendime dhe pyetje rreth largimit për në vendin tuaj të origjinës. Ndoshta nuk jeni i sigurt se çfarë të prisni ose çfarë të bëni për të nxjerrë më të mirën nga kjo situatë. Ndoshta keni pyetje në lidhje me hapat e ardhshëm.

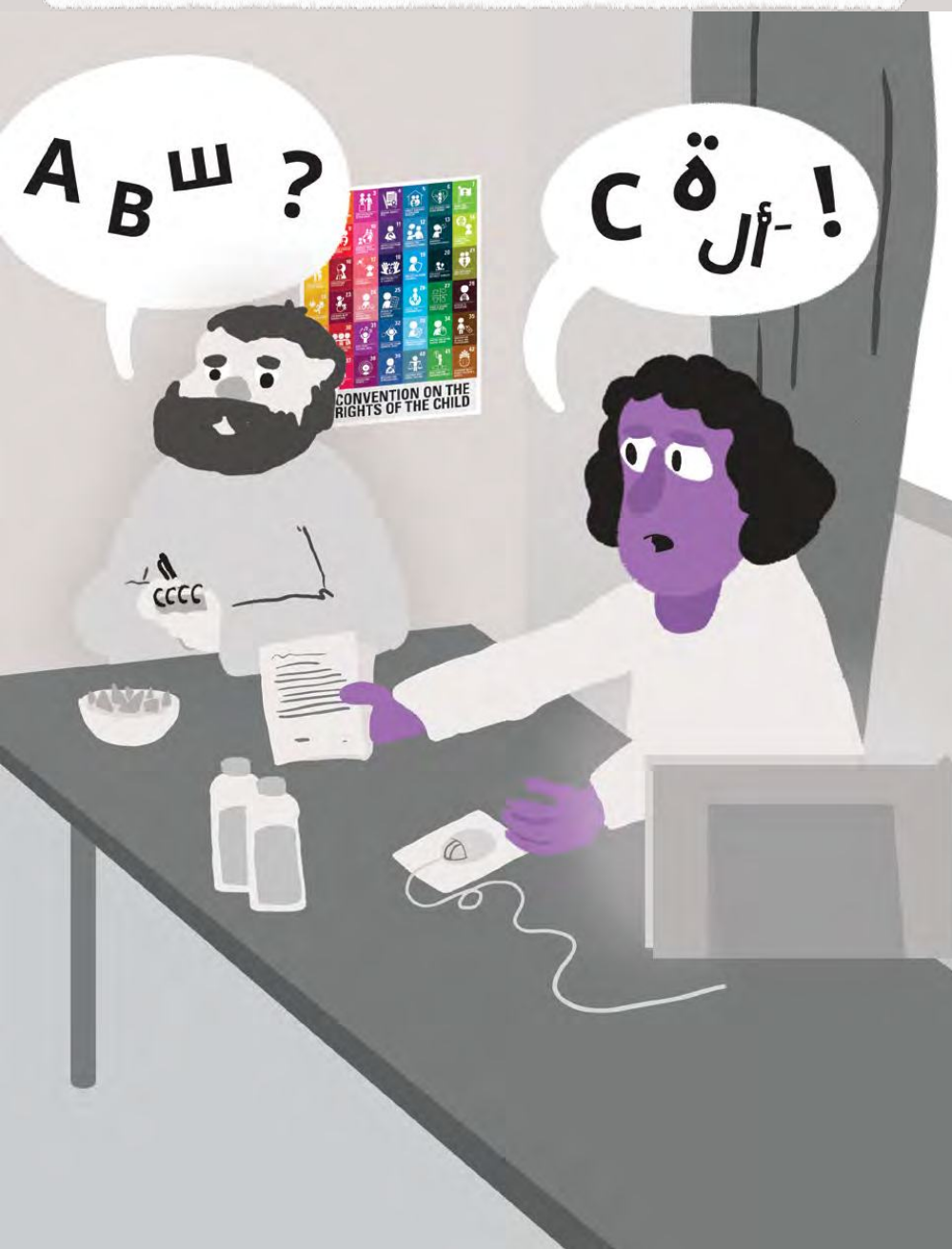
Ju mund t'i tregoni kujdestarit tuaj se dëshironi të bisedoni me një këshilltar për kthimin dhe riintegrimin. Këta këshilltarë mund t'ju informojnë dhe këshillojnë për opsionet që keni. Këshilltarët për kthimin dhe riintegrimin janë persona që e dinë se çfarë ndodh gjatë kthimit dhe i ndihmojnë të rinjtë dhe familjet të bëjnë plane për riintegrimin. Riintegrim do të thotë të mësoni të jetoni sërish në vendin tuaj dhe

të bëheni pjesë e komunitetit. Këta këshilltarë mund t'ju tregojnë nëse ka ndonjë program mbështetës dhe ndihmë në dispozicion për t'ju ndihmuar të riintegroheni.

Gjatë takimit tuaj me këshilltarin për kthimin dhe riintegrimin, zakonisht do të jetë i pranishëm një përkthyes, i cili flet gjuhën tuaj dhe mund t'ju ndihmojë të komunikoni dëshirat tuaja. Këshilltari për kthimin dhe riintegrimin mund të jetë gjithashtu në gjendje të kontaktojë një organizatë që ndihmon emigrantët dhe fëmijët të kthehen në vendin e tyre të origjinës.

Nëse po, do të takoni persona nga kjo organizatë pasi të jeni kthyer. Nëse jeni i interesuar të flisni me një këshilltar për kthimin dhe riintegrimin, pyesni jdestarin tuaj ose një punonjës social se si mund të bini në kontakt me një të tillë. Ata mund t'ju japin të dhënat e kontaktit dhe të organizojnë një takim për ju.

Dokumentet e identifikimit dhe udhëtimit

Ju duhet një pasaportë ose një dokument zyrtar i ngjashëm për të udhëtuar. Nëse nuk keni një dokument të tillë, qeveria e vendit tuaj të origjinës do t'ju përgatisë një të tillë.

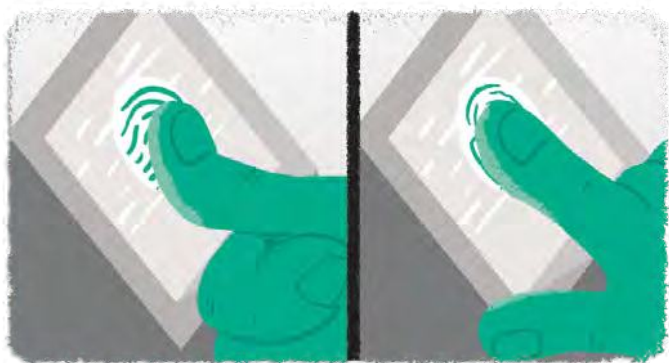

Një person nga qeveria e vendit tuaj të origjinës mund të takohet me ju për të kontrolluar nëse informacioni për dokumentin tuaj të udhëtimit është i saktë. Ky person mund të pyesë për emrin tuaj, ku keni lindur dhe vendet ku keni jetuar. Ai mund t'ju flasë në gjuhën e vendit tuaj të origjinës. Një përkthyes mund të jetë i pranishëm për të përkthyer nëse nuk mund ta kuptoni gjuhën në mënyrë që të kuptoni se çfarë kërkohet ose thuhet.

Kujdestari juaj do të jetë me ju për çdo pyetje që mund të keni.

Gjithashtu, dikush do t'ju bëjë fotografi për dokumentin tuaj të udhëtimit. Mund t'ju merren edhe shenjat e gishtave, në varësi të moshës suaj. Do t'ju kërkohet të vendosni gishtat një nga një në një pllakë qelqi dhe do të bëhet një fotografi si pjesë e të dhënave biometrike të ruajtura në një çip në pasaportën tuaj. Kjo është kështu që askush tjetër nuk mund të përdorë pasaportën tuaj.

Ju dhe kujdestarit tuaj gjithashtu mund t'ju duhet të vizitoni një ambasadë ose konsullatë të vendit tuaj të origjinës për dokumente ligjore.

Ku qëndroni përpara se të udhëtoni

Ju mund të qëndroni në një ndërtesë me emigrantë të tjerë që do të kthehen në vendin e tyre të origjinës. Ju do të merrni ushqim për të ngrënë dhe kujdes mjekësor nëse keni nevojë. Ju do të qëndroni aty derisa të udhëtoni. Punonjës socialë të trajnuar dhe personel tjetër do të jenë aty për t'ju ndihmuar nëse keni nevojë për ndihmë ose nëse dëshironi të flisni me dikë se si ndiheni. Një punonjës social është dikush që i ndihmon njerëzit të përmirësojnë jetën e tyre dhe të zgjidhin problemet. Ju mund të lejoheni ose jo të dilni nga ndërtesa ose t'ju vizitojnë njerëzit që jetojnë jashtë.

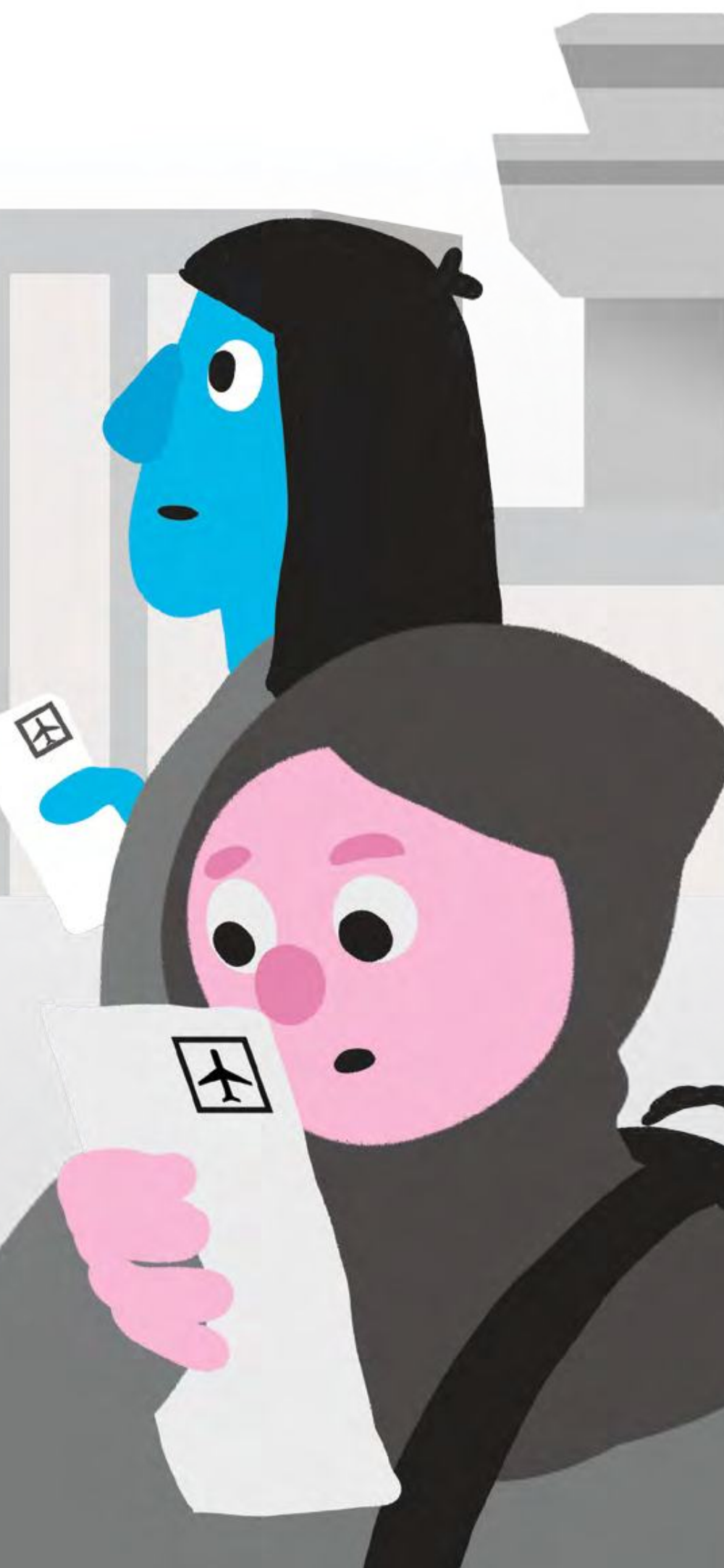

Ka rregulla të ndryshme në vende të ndryshme. Në disa vende nuk do t'ju duhet të zhvendoseni në një ndërtesë të veçantë dhe mund të qëndroni në vendin ku keni jetuar derisa të vijë koha për të udhëtuar.

Udhëtimi për në aeroport

Kur të jetë koha për të udhëtuar, ju do të dhëtoni me makinë së bashku me kujdestarin ose një punonjës social për në aeroport.

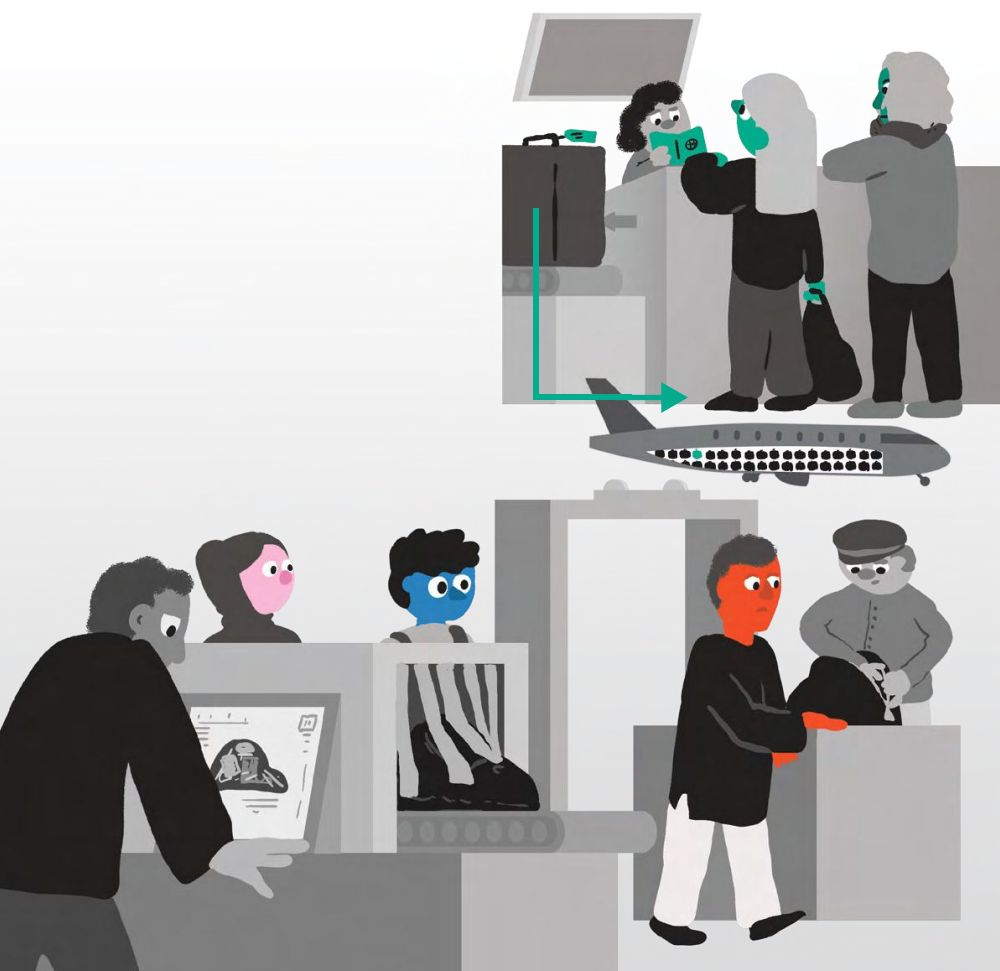
Nëse vendi juaj i origjinës është afër, ju mund të udhëtoni me makinë atje në vend që të merrni një avion.

Në aeroport

Në aeroport duhet të tregoni dokumentin tuaj të udhëtimit në sportelin e regjistrimit. Këtu ju lini bagazhet tuaja të mëdha. Ato do të udhëtojnë në fund të avionit. Ju mund të merrni një bagazh të vogël me vete në avion.

Pas regjistrimit do të kaloni kontrollin e sigurisë. Ata do të kontrollojnë bagazhet e të gjithëve, gjithashtu bagazhin që dëshironi të sillni në avion. Mund t'ju duhet t'i tregoni dokumentin tuaj të udhëtimit një zyrtari. Ju do të prisni së bashku me kujdestarin tuaj në aeroport.

Kur avioni të jetë gati për t'u nisur, ju do të hipni në avion. Nëse jeni një adoleshent i rritur, mund të udhëtoni vetë në avion. Nëse jeni një adoleshent i ri, një i rritur do të udhëtojë me ju deri në vendin tuaj të origjinës

Rregullat e bagazheve të dorës

Rregullat e tejdrukshme për lëngjet

Maks. 100 ml secila

Qese plastike rregullat e tejdrukshme

Maks. 1 litër gjithsej për momentin

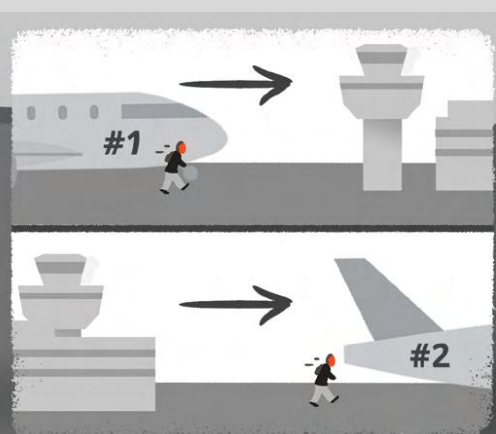

Në avion

Në avion, ju do të uleni së bashku me njerëz të tjerë që po udhëtojnë në të njëjtin destinacion. Nëse dikush udhëton me ju, ky person do të ulet së bashku me ju. Mund t'ju shërbehet një vakt dhe pije dhe mund të jeni në gjendje të shikoni një video në ekran. Ka një tualet në avion.

Stjuardesat do t'ju ndihmojnë nëse keni nevojë për ndonjë gjë dhe do t'ju japin udhëzime se çfarë të bëni për të qenë i sigurt, si p.sh. të lidhni rripin e sigurimit. Është një ide e mirë të keni një libër ose lojëra në bagazhin tuaj të dorës që të mund t'i përdorni gjatë fluturimit.

Mund t'ju duhet të merrni vetëm një avion, ose mund t'ju duhet të ndaloni në një aeroport tjetër dhe të ndërroni avionin për të arritur në vendin tuaj të origjinës.

Mbërritja

Kur të mbërrini në vendin tuaj të origjinës, do të dilni nga avioni. Atje do të jetë një person që ju pret në aeroport. Ai mund të jetë një anëtar i familjes, një kujdestar tjetër ose një përfaqësues nga një institucion kujdesi për fëmijët. Ata do të kujdesen për ju dhe do t'ju ndihmojnë të përshtateni me jetën në vendin tuaj të origjinës.

Nëse vlen për rastin tuaj, është e mundur të merrni ndihmë dhe asistencë nga organizatat që ndihmojnë emigrantët dhe fëmijët e kthyer. Në kapitullin vijues do të shpjegojmë më shumë rreth opsioneve të ndryshme për shërbimet e riintegrit.

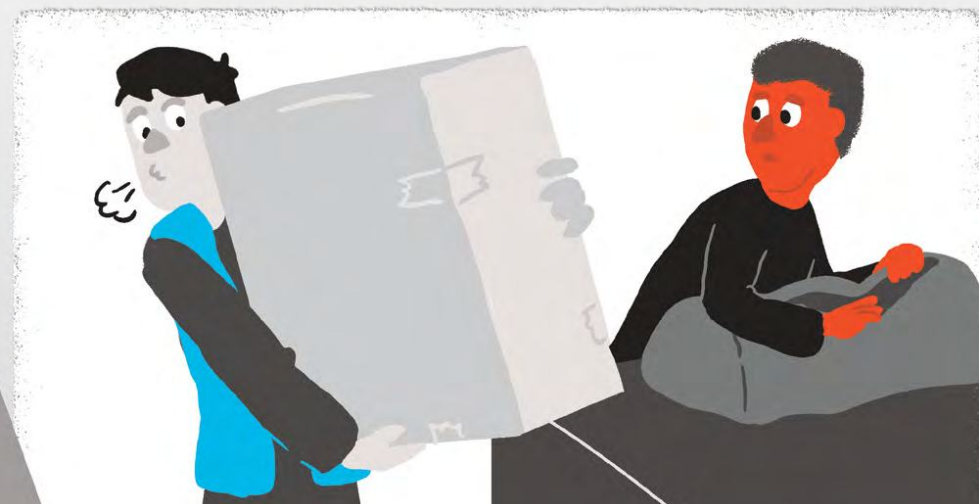
Ndihma për Riintegrimin dhe EURP (EU Reintegration Programme)

Ka programe të ndryshme riintegrimi në varësi të vendit ku ktheheni. Mund të ndodhë gjithashtu që nuk ka asnjë program në atë vend. Ju mund të pyesni për këtë, përpara nisjes suaj, një këshilltar për kthimin dhe riintegrimin ose kujdestarin tuaj.

Ndihma e mundshme përmes këtyre programeve mund të jetë në formën e mjeteve shkollore dhe mbështetjes për arsimin tuaj, si shkollimi në shkollë, apo edhe mobiliet ose një tavolinë, ku mund të bëni detyrat e shtëpisë. Gjithashtu pjesë e këtyre programeve mund të jenë edhe shpenzimet për trajtim mjekësor, ilaçe ose qira. E gjitha varet nga ajo që është në dispozicion në vendin tuaj të origjinës.

Kjo lloj ndihme quhet **ndihmë për riintegrimin** (ndihmë për t'u stabilizuar) dhe ju mund të aplikoni për të pasi të jeni kthyer.

Gjëja më e mirë që të bëni është ta kërkonti këtë lloj ndihme përpara se të largoheni. Ju mund t'i tregoni këshilltarit për kthimin dhe riintegrimin, së bashku me kujdestarin tuaj, se dëshironi të përdorni këtë ndihmë për kthimin dhe riintegrimin. Këshilltari për kthimin dhe riintegrimin e di saktësisht nëse dhe cila mbështetje riintegrimi është e disponueshme në vendin tuaj të origjinës. Ata mund t'ju ndihmojnë të aplikoni për këtë mbështetje. Këshilltari për kthimin dhe riintegrimin do të informojë partnerin e riintegrimit (organizatën në vendin tuaj të origjinës) për datën e mbërritjes tuaj dhe llojin e ndihmës që ju nevojitet.

Mund të ndodhë që nuk ka asnjë këshillim për kthimin dhe riintegrimin pranë vendit ku jetoni aktualisht. Në atë rast, ju mund t'i kërkonti kujdestarit tuaj të kërkojë programe të mundshme të kthimit dhe riintegrimit që ofrohen nga vendi juaj pritës.

EU Reintegration Programme

Një prej programeve të riintegritimit që është i disponueshëm në shumë vende është **EU Reintegration Programme (EURP)** nga Frontex. Ju mund të pyesni kujdestarin tuaj ose këshilltarin për kthimin dhe riintegrimin nëse ai është i disponueshëm edhe në vendin tuaj të origjinës. Nëse po, ekzistojnë dy paketa mbështetëse pas kthimit tuaj.

Paketa pas mbërritjes

Paketa pas mbërritjes është për nevojat që mund të keni për një periudhë të shkurtër, menjëherë pas mbërritjes në vendin tuaj të kthimit. Mund të jetë një vend i ërkohshëm për të jetuar, marrje nga aeroporti ose transport i mëtejshëm. Ajo mund t'ju jepet në 3 ditët e para pas mbërritjes dhe këshilltari për kthimin mund ta kërkojë këtë për ju të paktën 19 ditë përpara nisjes suaj.

Paketa pas kthimit

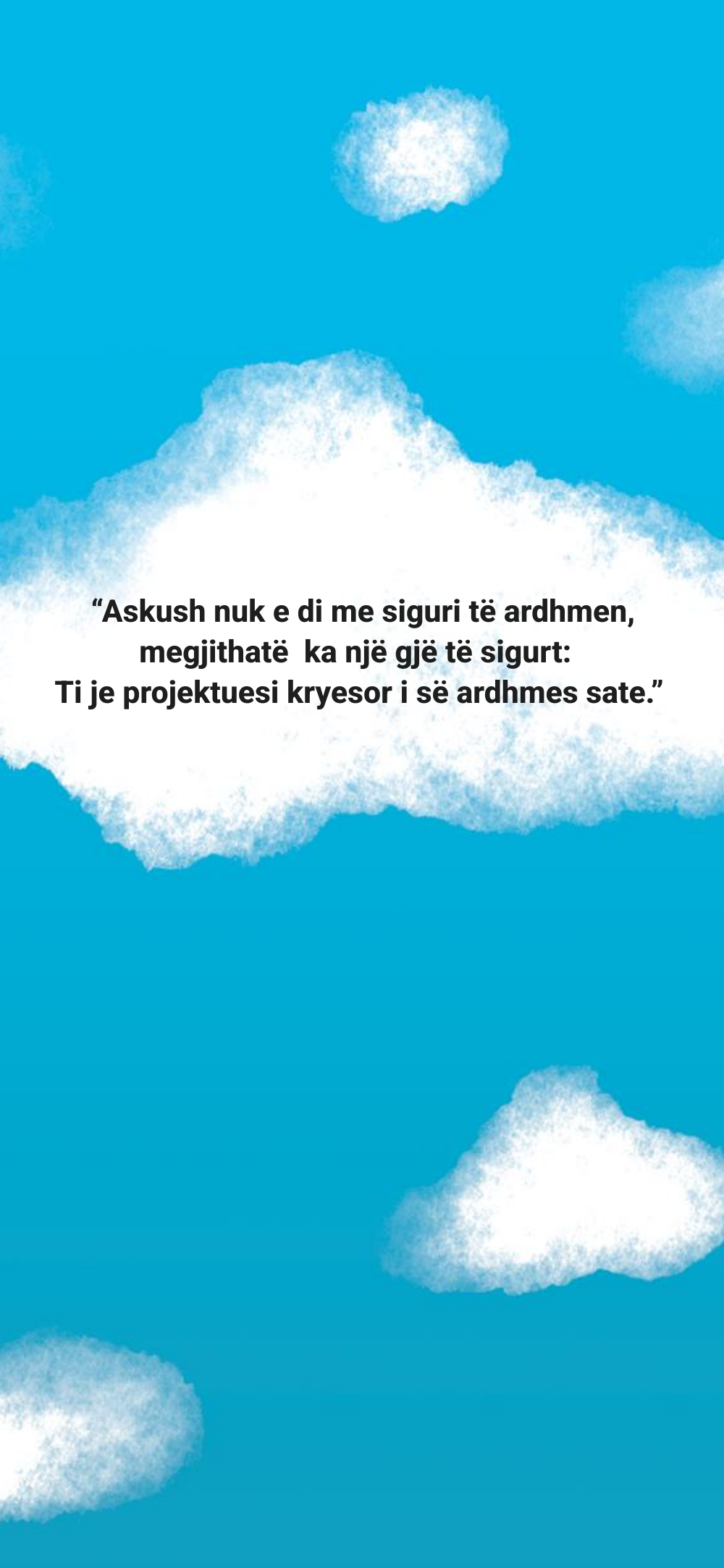

Paketa pas kthimit është për nevojat që keni për një periudhë më të gjatë (deri në 12 muaj pas mbërritjes suaj). Ajo mund të jetë kujdes mjekësor, kosto për shkollën tuaj, mobilie për vendin ku do të jetoni ose sende të tjera që mund t'ju nevojiten. Për të marrë paketën pas kthimit, kujdestari juaj ose anëtarët e familjes suaj duhet të kontaktojnë organizatën partnere në vendin tuaj të origjinës që ju ndihmon pas kthimit. Këshilltari për kthimin dhe riintegrimin do t'ju japë informacionin e kontaktit të organizatës në vendin tuaj.

E ardhmja

Cilat janë dëshirat tuaja për të ardhmen pasi të ktheheni? Të gjithë kanë ëndrra dhe dëshira në jetë dhe ju nuk duhet të ndaloni së ëndërruari dhe së dëshiruari që të ndodhin gjëra të mira nëse transferoheni në vendin tuaj. Si e imagjinoni të ardhmen tuaj pas disa vitesh? Çfarë do të dëshironit të shihnit të ndodhte, çfarë do t'ju bënte të lumtur? Ku do të jeni? Ku do të jetoni dhe me kë jeni dhe si do t'ju bëjë të ndiheni? Nëse keni ëndrra, dëshira dhe qëllime të qarta, kjo mund t'ju ndihmojë të ndërmerri hapat e duhur për t'i realizuar ato.

**“Askush nuk e di me siguri të ardhmen,
megjithatë ka një gjë të sigurt:
Ti je projektuesi kryesor i së ardhmes sate.”**

**Për komente rreth librave,
ju lutemi na kontaktoni në adresën:
frontex@frontex.europa.eu**

A stylized illustration of a person with dark, curly hair and a beard, wearing a blue high-visibility vest over a dark long-sleeved shirt. The person is looking slightly to the left. The background is a light grey with faint outlines of an airport terminal and an airplane in flight.

Plac Europejski 6
00-844 Warsaw Poland
T +48 22 205 95 00
F +48 22 205 95 01

frontex@frontex.europa.eu
www.frontex.europa.eu

Book
TT-08-23-070-EN-C
ISBN 978-92-9467-687-0
doi: 10.2819/448343

PDF
TT-08-23-070-EN-N
ISBN 978-92-9467-691-7
doi: 10.2819/550838

© European Border and Coast Guard Agency 2023

Ky publikim është vetëm për efekt informimi. As Agjencia Evropiane e Rojës Kufitare dhe Bregdetare (Frontex) dhe asnjë person që vepron në emër të Frontex nuk është përgjegjës për ndonjë keqpërdorim të mundshëm të informacionit që përmban ky publikim.